

Verslag Hooilandjes-project 2022

Inventarisatie van vier hooilandjes voor de gemeente Utrecht

**KNNV Utrecht Plantenwerkgroep
Richard Janzen e.a.
Januari 2023**

Inhoud

1	Inleiding	pag. 3
2	Werkwijze	pag. 4
3	Vechtoeverpark	pag. 5
4	Kloosterpark	pag. 8
5	Beatrixpark	pag. 10
6	Dominee Abernathylaan	pag. 15

Waarnemers

Ryoko Appelboom, Saskia Bantjes, Frans Coolen, Nine Ebben, Ton Del Tin, Jonathan Filius, Martin van Genderen, Ria Glas, Brigitte Holl, Marcel Hospes, Richard Janzen, Jouke van der Kamp, Paul van Kan, Frans Kok, Gitty Korsuize, Ernst Lippe, Renee Lommen, Janine Mariën, Wessel Meijer, Lia Oosterwaal, Paul Raadschelders, Renske Roest, Harry Straathof, Joke Stoop, Grietje Vlasma, Anne-Marie Wesseling

1 Inleiding

Sinds 2013 inventariseert de plantenwerkgroep van de KNNV afdeling Utrecht 'hooilandjes' voor de gemeente Utrecht. Doel van de gemeente is, meer inzicht krijgen in het effect van het beheer van deze hooilandjes. De hooilandjes liggen verspreid over de stad Utrecht en hebben in potentie een grote natuurwaarde. De gemeente noemt wegbermen en delen van parken hooilandjes als deze één of twee keer per jaar gemaaid worden en het maaisel wordt afgevoerd.

Sinds 2020 wil de gemeente Utrecht een aantal gebieden, zoals bermen, groenstroken en (delen) van parken, anders beheren namelijk volgens het keurmerk van kleurkeur met het doel de biologische diversiteit van planten en insecten te vergroten. Enkele aspecten van dit keurmerk zijn dat deze gebieden gefaseerd worden gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Dat betekent dat bij iedere maaibeurt een deel van het oppervlak van de vegetatie blijft staan. Een ander aspect van dit keurmerk is monitoring van de gebieden. De gemeente Utrecht heeft aan de plantenwerkgroep van de KNNV afdeling Utrecht gevraagd een aantal van deze kleurkeurgebieden te monitoren. De hooilandjes worden om het jaar geïnterviewd.

In 2021 zijn vier hooilandjes geïnterviewd:

- de berm van de Cortezlaan,
- de strook langs de Reactorweg in Lage Weide,
- Zoudenbalch een gebiedje tussen de Kromme Rijn en voetbalvereniging Odin
- een aantal gebieden in De Tol.

In 2022 zijn vier hooilandjes geïnterviewd:

- een deel van het Vechtoeverpark,
- twee delen van het Kloosterpark
- vijf delen van het Beatrixpark
- De berm langs het fietspad van de Abernathylaan

De resultaten van de vier hooilandjes van 2022 worden vergeleken met die van eerdere inventarisaties van deze gebieden.

Eerst wordt de werkwijze beschreven en vervolgens de resultaten van de inventarisaties met de nadruk op de ontwikkeling van een aantal aandachtsoorten.

In de bijlagen staan alle waarnemingen.

2 Werkwijze

Hooilandjes

Wim Vuijk en Gitty Korsuize van de gemeente Utrecht hebben van elk hooilandje een aantal 'aandachtssoorten' aangewezen. Deze soorten geven een indicatie van de ontwikkeling van de vegetatie, daarom wil de gemeente weten waar deze aandachtssoorten groeien en hoeveel, om te kijken of er veranderingen zijn onder invloed van het beheer.

Elke hooilandje wordt in het zomerseizoen minstens één keer per twee jaar geïnventariseerd door leden van de plantenwerkgroep(pwg). In samenwerking met de gemeente is een verdeling gemaakt. De data van de inventarisaties zijn zo gekozen dat zoveel mogelijk aandachtssoorten aangetroffen kunnen worden. Op deze manier kan de ontwikkeling gevolgd worden. De meeste hooilandjes worden in deelgebieden opgesplitst. Dit is o.a. gedaan als er duidelijk verschillende gebieden of biotopen zijn. Soms is het hooilandje te groot om in één keer te inventariseren.

Bij de inventarisatie worden alle plantensoorten genoteerd. Van de meeste soorten wordt de abundantie geschat volgens de schaal van Tansley, zie tabel 1. In het eerste jaar, 2013, werd nog niet met de schaal van Tansley gewerkt.

Het resultaat van de inventarisatie is een soortenlijst per deelgebied. In de bijlagen staan de volledige soortenlijsten met hun Tansley-score per inventarisatiejaar. In het verslag zelf zijn de resultaten per (deel-)gebied beschreven. In de tabellen staan alleen de aandachtssoorten met hun abundantie vermeld. In de laatste kolom van zo'n tabel staat de verandering van de soorten in de loop van het onderzoek aangegeven:

G = gelijk gebleven

T = toegenomen

A = achteruit gegaan

V = verdwenen

N = nieuw

WA = weer aanwezig

Sommige aandachtssoorten zijn in de loop van het onderzoek verschenen en ook weer verdwenen. We kunnen dan niet van een trend spreken.

Op de kaartjes zijn de groeiplaatsen van een aantal aandachtssoorten aangegeven met nummers.

Deze nummers corresponderen met de nummers in de tabellen van het desbetreffende gebied.

Code	Totale bedekking in proefvlak	Bedekking
s	<5%	sparse / sporadisch (1 of 2 exemplaren op het gehele terrein)
r	<5%	rare / zeldzaam (4 – 10 exemplaren op het gehele terrein)
o	<5%	occasional / schaars (op een aantal plaatsen komen groepjes voor, totaal niet meer dan 10 – 20 exemplaren)
lf		local frequent, plaatselijk frequent
f		frequent (in lage vegetatie tenminste elke paar stappen exemplaren)
la		local abundant, plaatselijk talrijk
a	>5% of 25 exp./m ²	abundant, de soort is talrijk, veel aanwezig maar nooit (co-) dominant
lc	> 25%	Lokaal co-dominant, de soort is overheersend samen met andere soorten
c	> 25%	co-dominant, de soort is overheersend samen met andere soorten
ld	> 25%	lokaal dominant, plaatselijk overheersend
d	>25%	dominant (geen tweede soort bedekt >25%)

3 Vechtoeverpark

Algemene beschrijving van het gebied.

Tegenover de Stadstuin Zuilen aan de Daalseweg 150 ligt een groot veld aan de oever van de Vecht. Dit is een deel van het Vechtoeverpark. Dit hooiland wordt 'Wei met boom' genoemd. De gemeente Utrecht beheert dit veld al jaren als hooiland.

Sinds 2020 wil de gemeente Utrecht een aantal gebieden ecologisch beheren volgens het keurmerk van kleurkeur. Dit hooiland is één van deze gebieden. Op kaart 1 zijn de grenzen aangegeven.

In het veld staan hier en daar bomen verspreid, de groene punten. De strook tussen de sloot en het voetpad is de vrijwel geheel begroeid met bomen dit geldt ook voor de strook langs de sloot naar de Vecht aan de Zuidkant van het hooiland.

In mei 2020 is het veld in zijn geheel geïnventariseerd door twee groepen. Op 13 mei is een lijst van aanwezige soorten in het hele gebied gemaakt en op 17 mei is de abundantie van de soorten vastgesteld volgens Tansley.

Na de ervaringen van 2020 hebben we in 2022 het hele veld in drie delen geïnventariseerd, zie kaart 2. Deze verdeling is gemaakt, omdat er min of meer drie verschillende milieus te onderscheiden zijn.

De gebieden 1 en 2 zijn op 14 mei geïnventariseerd en gebied 3 op 21 mei 2022.

Gebied 1: Wei met boom dit is het hooiland binnen het rondlopende voetpad, 'struinpad. Dit hooiland heeft aan de Noordkant een vochtiger gebied'.

Gebied 2: rond het plasje met een geleidelijk oplopende oever. De grens tussen gebied 1 en 2 is niet zo duidelijk, omdat gebied 1 geleidelijk afloopt naar het kleine plasje.

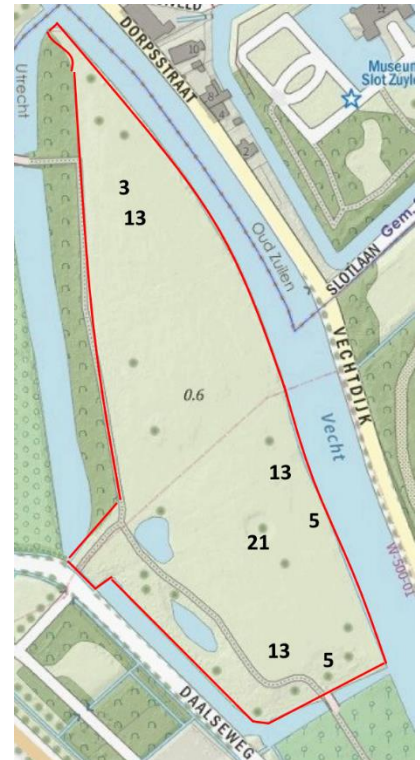
Gebied 3: tussen het voetpad en de Vecht. Het voetpad wordt regelmatig gemaaid. De stroken langs de sloot aan de kant van de Daalseweg en die aan de Zuidkant zijn begroeid met een dichte bosschage. Deze hebben we niet geïnventariseerd. Tussen het pad en de bosschage langs de lange sloot aan de kant van de Daalseweg is nog een kleine strook lage vegetatie van 30 à 40 centimeter die ook niet is geïnventariseerd, maar hier zagen we soorten die op andere plaatsen niet voorkwamen zoals Gewone agrimonie (nr. 5), Koninginnenkruid, Jacobskruiskruid, Groot streepzaad (nr. 10) en Pastinaak (nr. 17), zie kaart 2. De volgende keer moeten we deze strook ook meenemen.

In dit park wordt veel gewandeld met en zonder hond. Ook wordt er gepicknickt op het grote veld en gevist bij de oever van de Vecht.

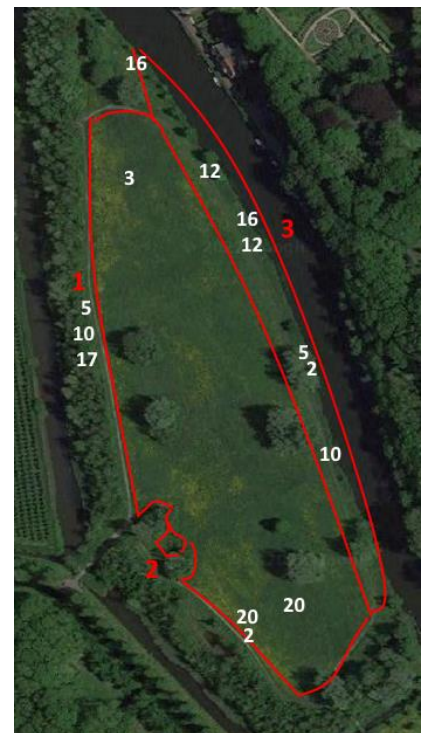
Onderzoeksvragen van de gemeente

Wat is het effect van het beheer op

- de ontwikkeling van de vegetatie.

Kaart 1 Vechtoeverpark Wei met boom. Groeiplaats van enkele soorten in 2020

Kaart 2 Vechtoeverpark Wei met boom. Groeiplaatsen van enkele aandachtsoorten in 2022

- het vóórkomen van de volgende gewenste aandachtsoorten: Beemdooievaarsbek, Brede wespenorchis, Echte koekoeksbloem, Fluitenkruid, Gewone agrimonie, Gewone berenklauw, Glad Walstro, Glanshaver, Goudhaver, Groot streepzaad, Grote bevernel, Grote ratelaar, Kamgras, Knolboterbloem, Knoopkruid, Margriet, Pastinaak, Peen, Ruige weegbree,
- het vóórkomen van de ongewenste soorten: Braam, Reuzenberenklauw.

Enkele opmerkingen

De Tansley-scores van 2022 kunnen niet zomaar vergeleken worden met die van 2020, omdat in 2020 de scores van het hele gebied zijn, terwijl de scores van 2022 van de drie delen apart zijn genoteerd. In tabel 2 hebben we nog wel de Tansley-scores van 2020 vermeld, maar in tabel 3 van de strook langs de Vecht niet.

In 2020 hebben we in het totaal 132 soorten gevonden, in 2022 128 soorten.

Op de kaarten 1 en 2 zijn van enkele aandachtsoorten de groeiplaatsen met een nummer aangegeven. Dit nummer correspondeert met de nummers van de soorten in tabel 2 en 3.

Tabel 2 Tansley-score van de aandachtsoorten van gebied 1 hooiland wei met boom			
	Gewenste aandachtsoorten	2020	2022
1	Beemdooievaarsbek	la	a
2	Brede wespenorchis	r	x
3	Echte koekoeksbloem	lf 30	s1
4	Fluitenkruid	la	la
6	Gewone berenklauw	lf	f
7	Glad walstro	la	la
8	Glanshaver	la	c
10	Groot streepzaad	lf	f
13	Kamgras	o	lf
15	Knoopkruid	lf	lf
19	Ruige weegbree		s 2
Ongewenste aandachtsoorten			
20	Braam		lc
21	Reuzenberenklauw	x	s
Totaal aantal soorten			78

Gebied 1 Hooiland wei met boom

In 2022 hebben wij hier 79 soorten gevonden.

In tabel 2 staan de aandachtsoorten en nog een paar andere leuke soorten met hun Tansley-score. Door de droogte is dit jaar één Echte koekoeksbloem gevonden, in 2020 nog 30 exemplaren. Op het struinp pad vonden wij op 2 juni twee bloeiende exemplaren van de Ruige weegbree.

Bij de bomen groeien bramen. Deze moeten wel bestreden worden voordat deze te veel gaan woekeren.

Op kaart 1 staan de groeiplekken aangegeven van een aantal aandachtsoorten die gevonden zijn in 2020. Op kaart 2 staan de groeiplekken aangegeven van een aantal aandachtsoorten die gevonden zijn in 2022.

Figuur 1 Vechtoeverpark gebied 2 plasje

Gebied 2 Plasje

In en rond het plasje hebben we 36 soorten gevonden, maar geen gewenste aandachtsoorten, daarom is er geen tabel van dit gebied.

De oever loopt heel langzaam op, waardoor de grens tussen gebied 2 en gebied 1 moeilijk aan te geven is.

Het plasje is een goede plek voor amfibieën. Het moet voorkomen worden dat dit plasje droog komt te staan. Het plasje verlandt door o.a. de Grote lisdodde. Wanneer het plasje uitgediept wordt, moet dit wel gefaseerd worden, anders ben je alle dieren en planten kwijt.

Rond het plasje groeien veel bramen en opslag van o.a. Wilgen. Deze moeten bestreden worden om te voorkomen dat het plasje dichtgroeit en struweel wordt.

Gebied 3 Oever van de Vecht tot het pad.

In de stook langs de oever van de Vecht en het pad hebben we op 21 mei bekeken. Hier is de vegetatie lager dan in het centrale deel van het hooiland. Hier zijn 105 soorten gevonden, waarvan 13 gewenste aandachtsoorten. Brede wespenorchis en Gewone agrimonie kwamen onder een groepje bomen voor. De Glanshaver is veel minder dominant vergeleken met gebied 1. Grote ratelaar komt op een paar plaatsen veel voor.

Algemene opmerkingen en conclusie

Aan de Westkant van gebied 1, tussen het pad en de 'bosrand', is een smalle strook die we niet geïnventariseerd hebben, maar waar wel Pastinaak en Gewone agrimonie voorkomen. De volgende keer nemen we deze strook mee met gebied 1.

Glanshaver is in het hooiland zeer dominant samen met Scherpe boterbloem en Grote vossenstaart. Op 2 juni was Glanshaver wel 1,5 meter hoog en nog dominanter dan drie weken eerder. Op 2 juni vonden we twee exemplaren van Ruige weegbree op het struinp pad.

In geen van de drie gebieden hebben we de gewenste aandachtsoorten Goudhaver, Grote bevernel, Knolboterbloem en Peen gevonden. Voor Knolboterbloem was het misschien wat te laat om die gemakkelijk te herkennen. Voor Peen misschien wat te vroeg in het jaar.

Op 7 juni was een deel van het grasveld gemaaid. In figuur 2 de situatie te zien op 14 mei 2022 en op figuur 3 na het sinusmaaien op 7 juni.

Conclusies over het effect van het beheer met slechts één inventarisatie na de 'nulmeting' is niet te trekken. Het effect van twee droge zomers is wel duidelijk te zien. In het natte gedeelte van gebied 1 is Moerasspirea verdwenen en Echte koekoeksbloem van 30 exemplaren naar 1 exemplaar gegaan.

	Gewenste aandachtsoorten	2022
1	Beemdooievaarsbek	f
2	Brede wespenorchis	s
4	Fluitenkruid	lf
5	Gewone agrimonie	r
6	Gewone berenklauw	lf
7	Glad walstro	r
8	Glanshaver	x
10	Groot streepzaad	lf
12	Grote ratelaar	la
13	Kamgras	a
15	Knoopkruid	lf
16	Margriet	la
17	Pastinaak	lf
	Ongewenste aandachtsoorten	
20	Braam	lc
	Totaal aantal soorten	105

Figuur 3 Vechtoeverpark gebied 2 Wei met boom 14 mei 2022

Figuur 2 Vechtoeverpark gebied 2 Wei met boom 14 mei 2022 na sinusmaaien

4 Kloosterpark 2022

In 2014, 2016 en 2018 hebben we ook delen van het Kloosterpark geïnventariseerd. Het beheer is na 2020 volgens het keurmerk kleurkeur. Vanaf 2020 komen de gebieden niet overeen met de jaren ervoor. Vandaar dat in de tabellen alleen de resultaten staan van 2020 en 2022.

Het kloosterpark is bezocht op 6 juni 2020 en 28 mei 2022.

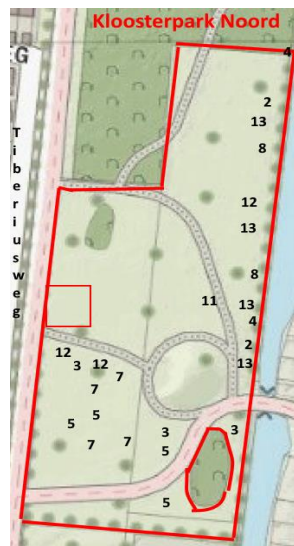
Kloosterpark Noord

Voor 2020 is een brede strook langs de sloot aan de Oostkant van het veld bekeken. In 2020 hebben we het hele veld bekeken behalve een vierkantstuk dat als gazon gemaaid was (rode vierkant op de kaarten 3 en 4).

Aan de Oostkant is een strook langs de sloot begroeid met struiken. De struiken hebben we niet genoteerd. Langs deze struiken komen soorten voor die we op andere plaatsen niet of weinig vonden zoals Brede wespenorchis, Vierzadige wikke, Grote ratelaar. Brede wespenorchis is achteruit gegaan vergeleken met 2018.

Gewone berenklauw kwam overal verspreid voor, maar langs de Westkant langs het fietspad was deze dominant.

In 2022 zijn zes aandachtsoorten verdwenen vergeleken met 2020. Van de vier gewenste aandachtsoorten die we nog wel aantreffen, is de abundantie van twee soorten achteruit gegaan, van één gelijk gebleven en alleen de abundantie van Veldzuring is toegenomen. Ook het aantal gevonden soorten is van 66 naar 49 gegaan.

Kaart 3 Kloosterpark Noord
Enkele aandachtsoorten 2020

Kaart 4 Kloosterpark Noord
Enkele aandachtsoorten 2022

Tabel 4 Kloosterpark Noord gewenste aandachtsoorten		2020	2022
2	Brede wespenorchis	o	r
3	Gele morgenster	o	
4	Gewone agrimonie	o	
5	Glad walstro	lf	
6	Groot streepzaad	r	r
7	Knoopkruid	o	
8	Grote ratelaar	lf	
11	Veldlathyrus	r	
12	Veldzuring	lf	a
13	Vierzadige wikke s.s.	la	r
Ongewenste aandachtsoort			
	Gewone berenklauw	a - f	a
Totaal aantal gevonden soorten		66	49

Figuur 5 Kloosterpark Noord 2022

Figuur 4 Kloosterpark Zuid 2022

Kloosterpark Zuid

In 2022 zijn negen gewenste aandachtsoorten gevonden tegen tien in 2020. Twee gewenste aandachtsoorten zijn in 2022 niet aangetroffen en één soort is nieuw, Groot streepzaad.

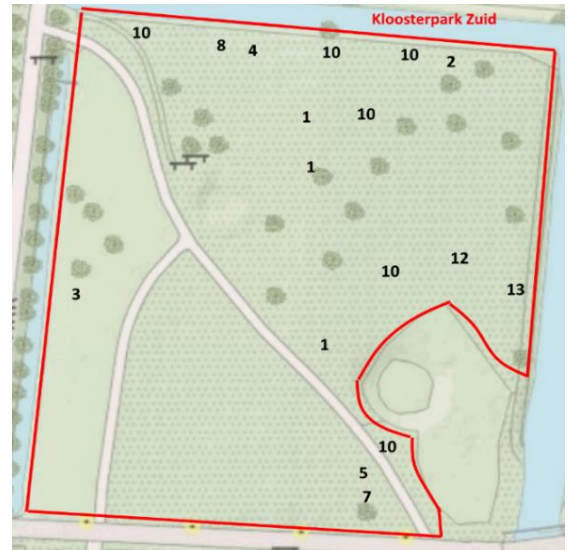
De Bijenorchissen groeiden in 2020 op een strook met lage, wat verdorde vegetatie of net naast deze strook. Misschien was het dit jaar te droog voor deze soort. In gebied Zuid zijn twee gewenste aandachtsoorten, Bijenorchis en Brede wespenorchis, niet meer gevonden in 2022. Groot streepzaad is daarentegen nieuw in 2022 aangetroffen.

Tabel 5 Kloosterpark Zuid gewenste aandachtsoorten		2020	2022
1	Bijenorchis	r	
2	Brede wespenorchis	s	
3	Gele morgenster	r	s
4	Gewone agrimonie	r	lf
5	Glad walstro	f	lf
6	Groot streepzaad		s
7	Knoopkruid	lf	lf
8	Grote ratelaar	o	lf
10	Veldgerst	la	lf
12	Veldzuring	s	lf
13	Vierzadige wikke s.s.	o	lf
Ongewenste aandachtsoort			
	Gewone berenklauw	a	la
Totaal aantal gevonden soorten		85	74

Conclusie

In twee jaar is de diversiteit in gebied Noord sterk achteruit gegaan. In 2022 zijn zes gewenste aandachtsoorten niet gevonden en het totaal aantal soorten is met zeventien sterk afgenomen. Deze grote achteruitgang lijkt niet veroorzaakt door de droogte van 2022, want tijdens de inventarisatie stond alles er groen bij, zie figuur 4.

In gebied Zuid is het aantal gewenste aandachtsoorten iets achteruit gegaan, maar het totaal aantal soorten is met elf sterk afgenomen. Na twee jaar is het misschien nog te vroeg om een trend aan te geven, maar deze achteruitgang van diversiteit is zorgelijk.

Kaart 5 Kloosterpark Zuid groeiplaatsen van een paar aandachtsoorten 2020

Kaart 6 Kloosterpark Zuid groeiplaatsen van een paar aandachtsoorten 2022

Beatrixpark

Het Beatrixpark maakt onderdeel uit van het vroegere Lunetten. De omringende forten behoren tot de Hollandse Waterlinie. Het park bestaat uit oude zavelige hooilanden. In 2014, 2016 en 2018 hebben we in dit park 6 gebieden geïnventariseerd in het kader van het hooilandjesproject. Op kaart 7 is de ligging van deze gebieden te zien.

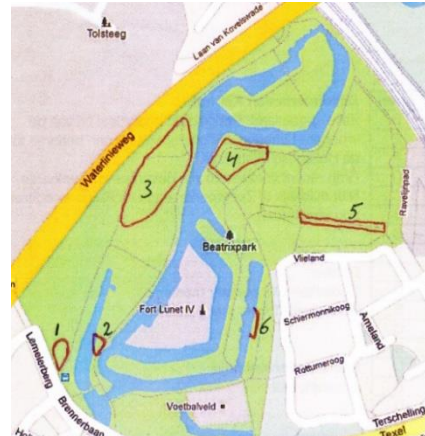
In 2020 zijn 5 delen van het park opgenomen in het kleurkeur beheer. Gebied 5 is niet opgenomen in het kleurkeur maaibeheer.

Dit jaar zijn de gebieden op 12 juni geïnventariseerd.

Onderzoeksvragen van de gemeente

Wat is het effect van het beheer op

- de verruiging
- het voorkomen van een aantal aandachtsoorten.

Kaart 7 Beatrixpark ligging van de onderzoekgebieden

Gebied 1

Korte omschrijving van het gebied.

Gebied 1 is een klein grasland tegen de Brennerbaan aan. In dit gebied worden veel honden uitgelaten gezien de hondenpoep die daar ligt.

Waarnemingen

De vegetatie is vlak voor het maaien ongeveer één meter hoog evenals andere jaren. Dit jaar zijn vijf gewenste aandachtsoorten gevonden. Vanaf 2018 is het aantal waargenomen aandachtsoorten toegenomen. Veldgerst is dit jaar op meer plaatsen aangetroffen. Eén van deze plekken was vrij groot. Deze is met een cirkel op kaart 8 aangegeven. De abundantie van Veldlathyrus is wel afgenomen.

Conclusie

De verruiging in gebied 1 is in de loop van de jaren ongeveer gelijk gebleven. Het aantal aandachtsoorten is toegenomen. Veldgerst is op meer plaatsen aangetroffen.

Figuur 6 Beatrixpark gebied 1 2022

Tabel 6 Beatrixpark veld 1							
Jaren	2014	2016	2018	2020	2022	trend	
Gewenste aandachtsoorten							
11	Goudhaver	lf			lf	lf	G
12	Groot streepzaad	o		o	s	r	A
16	Kamgras					x	N
22	Veldgerst	lf	x	lf	lf	lf	G
23	Veldlathyrus	lf	la	lf	o	r	A
Ongewenste aandachtsoorten							
25	Gestreepte witbol	lf	x	x	a	f	G?
26	Gewone berenklauw	o	o	o	lf	f	T
Totaal aantal soorten		44	27	31	41	43	

Gebied 2

Korte omschrijving van het gebied.

Gebied 2 ligt tussen het fietspad en een deel van de fortgracht. De vegetatie langs het water is ca. twee meter hoog. Langs het fietspad is een strook van ca. een meter als gazon gemaaid.

Waarnemingen

Het totaal aantal soorten is in 2022 nagenoeg gelijk aan 2020, respectievelijk 57 om 59. Maar dit jaar zijn slechts vier gewenste aandachtsoorten gevonden, vier minder dan in 2020. Het aantal exemplaren van Rietorchis is vergeleken met 2020 bijna gehalveerd.

Riet is aan de oever dominant en dreigt ook op de drogere delen dominant te worden.

Conclusie

Het aantal gewenste aandachtsoorten gaat achteruit.

Riet moet blijvend bestreden worden om te voorkomen dat de gewenste aandachtsoorten nog verder achteruit gaan.

Tabel 7 Beatrixpark veld 2						
Jaren	2014	2018	2020	2022	trend	
Gewenste aandachtsoorten						
6	Gevleugeld hertshooi	r	x	o		V
11	Goudhaver	r		o		V
13	Grote Bevernel		x			
15	Heelblaadjes	s				V
16	Kamgras	lf	x	lf	x	G?
18	Knoopkruid	r		r	o	G?
20	Rietorchis	s	r	o 11	r 6	A
21	Tweerijige zegge	lf		lf	lf	G
22	Veldgerst			lf		V
23	Veldlathyrus	f		lf		V
Ongewenste aandachtsoorten						
25	Gestreepte witbol	a	x	la	x	G?
26	Gewone berenklauw	o	x	o	r	G
27	Grote brandnetel	o	la	r	lf	?
Totaal aantal soorten		14	18	59	57	

Het gebied is te klein om hier sinusmaaien toe te passen.

Figuur 7 Beatrixpark gebied 2 2022

Gebied 3

Korte beschrijving

Gebied 3 is een hooiland omgeven door bosschages en wandelpaden, zie kaart 9.

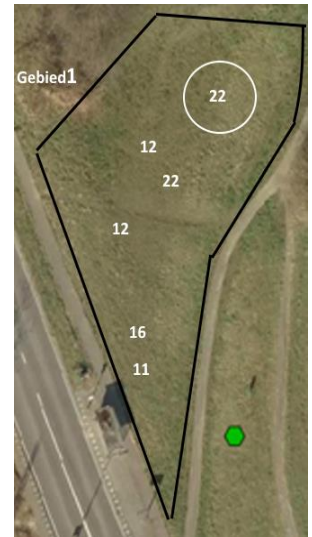
Op de figuur 8 is te zien dan het gebied bestaat uit een hellend en een vlak gedeelte. Aan de Noordoostkant is het grasland begrensd door struiken en bomen, het essenbosje.

In 2014, 2016, 2018 en 2020 hebben we bij de inventarisatie twee delen onderscheiden: het gebied tussen het pad en de bosschage en het gebied ten Zuiden van het schuine wandelpad.

De abundantie van 2022 is daardoor niet helemaal te vergelijken met die van voorgaande jaren. De helling wordt door de scouting soms als speelplek c.q. glijbaan gebruikt.

Figuur 8 Beatrixpark gebied 3

Kaart 8 Beatrixpark gebied 1
Groeiplaatsen van enkele
aandachtsoorten in 2022

Waarnemingen

De vegetatie stond op 12 juni ca. een meter hoog.

In het essenbosje en aan de rand hiervan heeft in het voorjaar weer veel

Guldenboterbloem gebloeid, maar op 12 juni zijn slechts wat restanten te vinden.

In het totaal zijn tien gewenste aandachtsoorten waargenomen, twee meer dan in 2020. De abundantie van veel aandachtsoorten is in de loop van de jaren wisselend. Het totaal aantal soorten is toegenomen.

conclusie

De vegetatie lijkt vrij stabiel ondanks de schommelingen in abundantie.

Blijvende aandacht aan Gewone berenklauw en Grote brandnetel blijft gewenst.

Op de helling en langs het essenbosje moet uitbreiding van de struiken voorkomen worden. Bij het maai-beheer moet hierop gelet worden.

Gebied 4

Korte beschrijving

In gebied 4 worden veel honden uitgelaten. Gelukkig is het bordje 'honden uitlaatplaats' verwijderd. Links van het paadje staan struiken en bomen, zie figuur 9.

Waarnemingen

Dit jaar zijn minder soorten gevonden dan vorige jaren.

In 2018 zijn in mei meer dan 50 exemplaren van de Knolboterbloem gevonden. Deze zijn met een x genoteerd, omdat we deze Knolboterbloemen niet meer geteld hebben bij de inventarisatie op 9 juni. De inventarisaties zijn elk jaar begin juni.

Hierdoor zal de schatting van het aantal Knolboterbloemen steeds te laag zijn.

Er zijn in 2022 elf gewenste aandachtsoorten waargenomen, één meer dan in 2020. De abundantie van vijf aandachtsoorten is afgenomen. Het totaal aantal soorten is vergeleken met voorgaande jaren wel afgenomen.

Tabel 8 Beatrixpark veld 3							
Jaren	2014	2016	2018	2020	2022	trend	
Gewenste aandachtsoorten							
1	Aardaker			o	s		V
2	Bochtige klaver	lf		r		lf	?
4	Gele morgenster			r	r	r	G
5	Geoorde zuring				r		V
7	Gewone agrimonie		lf	r		r	WA
10	Glad walstro	lf	la	o	lf	la	G?
11	Goudhaver	lf	x	o	f	f	G
14	Guldenboterbloem	lf	s	x		x	?
16	Kamgras	f	a	f	la	f	G?
17	Knolboterbloem			x		s	WA
18	Knoopkruid	o	o	o	f	f	T
23	Veldlathyrus	f	f	o	r	o	?
Ongewenste aandachtsoorten							
25	Gestreepte witbol	o	a	o	f	o	G?
26	Gewone berenklauw	f	ld	a	f	a	G
27	Grote brandnetel		lf	la	o	lf	G
Totaal aantal soorten		53	46	56	50	58	

Kaart 9 Beatrixpark gebied 3

Figuur 9 Beatrixpark gebied 4

Grote bevernel komt al jaren voor in het strookje aan de Westkant van gebied 4 tussen het hondenpaadje en de struiken, zie kaart 10. Deze strook wordt steeds smaller door de opdringende houtopslag.

De abundantie van Gewone agrimonie is toegenomen.

Er zijn acht minder soorten in 2022 gevonden vergeleken met 2020 en vergeleken met 2018 vijftien soorten minder.

Kaart 10 Beatrixpark gebied 4

Conclusie

De strook tussen het hondenpaadje en de bosschage moet opengehouden worden om de Grote bevernel niet kwijt te raken. De abundantie van de helft van de gewenste aandachtsoorten gaat achteruit. Ook de diversiteit gaat achteruit. In de komende jaren moet gekeken worden of dit komt door de droge jaren tijd of door het maaibeheer.

Gebied 6

Korte beschrijving

Gebied 6 is een strook tussen het wandelpad en een fortgracht. Dit gebied heeft ook last van recreatie.

Waarnemingen

In 2022 vijf gewenste aandachtsoorten waargenomen, één meer dan in 2020. De abundantie van de gewenste aandachtsoorten is gelijk gebleven of zelfs toegenomen.

Conclusie

De achteruitgang van de gewenste aandachtsoorten lijkt tot staan gebracht. Rietorchis lijkt nu wel echt verdwenen. Het maaibeleid moet gericht blijven op het intoom houden van de drie ongewenste aandachtsoorten. Het gebied lijkt mij daarom te klein om kleurkeurmaaien toe te passen

Tabel 9 Beatrixpark veld 4							
Jaren	2014	2016	2018	2020	2022	trend	
Gewenste aandachtsoorten							
1	Aardaker		s				V
2	Bochtige klaver	lf	lf	lf	r	x	A
4	Gele morgenster	s	o	f	lf	r	A
5	Geoorde zuring		x	lf	lf	s	A
7	Gewone agrimonie	r	s	s	s	la	T
10	Glad walstro	r	la	lf	lf	la	G
11	Goudhaver	r	la	la	lf	f	G
12	Groot streepzaad					o	N
13	Grote bevernel	r	lf	lf	lf	o	A?
14	Guldenboterbloem		x				V
16	Kamgras		x	lf			V
17	knolboterbloem		x	x	o	r	?
18	Knoopkruid	o		a	a	f	G
22	Veldgerst		x				V
23	Veldlathyrus	lf	a	la	lf	r	A
Ongewenste aandachtsoorten							
25	Gestreepte witbol	la	x	lc	la	x	?
26	Gewone berenklauw	o	a	lc		la	WA
27	Grote brandnetel	lf	r	lf	o		V
Totaal aantal soorten		56	50	57	50	42	

Figuur 10 Beatrixpark gebied 6

Tabel 10 Beatrixpark veld 6							
Jaren	2014	2016	2018	2020	2022	trend	
Gewenste aandachtsoorten							
9	Gewone margriet			o			V
11	Goudhaver	r			o	lf	T?
16	Kamgras	o	o	x		lf	WA
18	Knoopkruid	r		r	o	o	G
20	Rietorchis	s	s	s 1			V
21	Tweerijige zegge				r	lf	T?
23	Veldlathyrus	f	f	lf	o	lf	G
Ongewenste aandachtsoorten							
25	Gestreepte witbol	c		x	a	x	A?
26	Gewone berenklauw	o	o		lf	r	G
27	Grote brandnetel	r	lf	la	lf	la	G
Totaal aantal soorten		30	30	41	60	56	

Kaart 11 Beatrixpark gebied 6.
Groeiplaatsen van enkele aandachtsoorten.

Dominee Abernathylaan

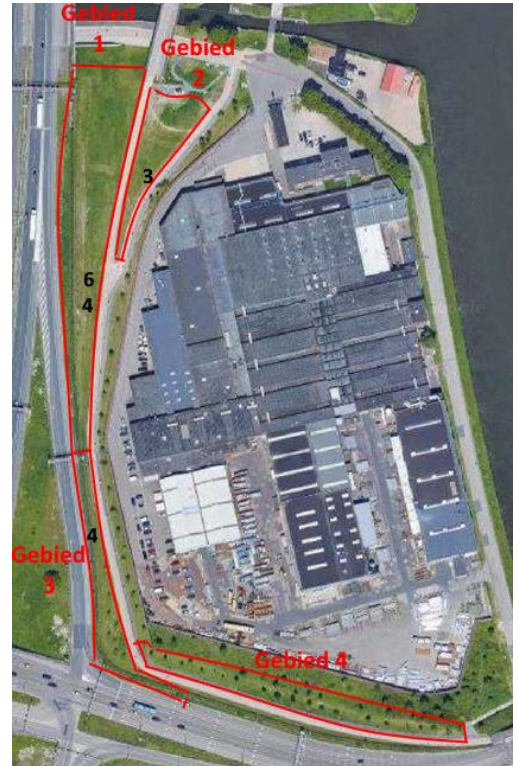
De Dominee Abernathylaan is het fietspad van de Meernbrug naar de Groenewoudsedijk om de aluminiumfabriek van NEDAL heen. Dit fietspad is enkele jaren geleden aangelegd. De berm bestaat uit voedselarm zand.

Sinds 2020 wil de gemeente Utrecht de berm van dit fietspad beheren volgens Kleurkeur.

We hebben vier delen geïnventariseerd. Op kaart 12 zijn de grenzen aangeven.

Gebied 1 heeft in het Noorden een vrij steile helling, meer naar het Zuiden is de helling minder stijl.

In gebied 2 is in 2021 boven op de top een huisje neergezet. Ten zuiden van het olifantenpaadje zijn bomen geplant, zie figuur 13. De helling ten Noorden van het huisje is vochtiger dan het vlakke stuk van gebied 2 en de drie andere gebieden. De vegetatie is op de Noordhelling hoger en hier komen meer ruigtesoorten voor, zoals distels. Deze Noordhelling hebben we niet meegenomen in de inventarisatie.

Kaart 12 Dominee Abernathylaan. Groeiplaats van enkele aandachtsoorten.

Onderzoekvragen van de gemeente

Wat is het effect van het beheer op

- de ontwikkeling van de vegetatie.
- het vóórkomen van de volgende gewenste aandachtsoorten: Bijenorchis, Duits viltkruid, Frans walstro en Mottenkruid
- het vóórkomen van de ongewenste soort Heermoes.

Algemene opmerkingen

Dit jaar was het erg droog. Sinds 2020 zijn in gebied 2 een paar bomen geplant. In gebied 2 vonden we dit jaar ook Vlas. Dit is waarschijnlijk ingezaaid met een bloemenmengsel. In het kader van natuurlijk beheer is dit niet gewenst.

Uit de waarnemingen van twee jaar is geen duidelijke trend te halen. Hiervoor zijn gegevens van veel meer jaren nodig.

Gebied 1

De bedekking is niet 100%. Veel kale plekken door gravende muizen en konijnen.

Vier gewenste aandachtsoorten komen in gebied 1 voor. Twee ervan dit jaar voor het eerst, Frans walstro en Mottenkruid, zie tabel 11.

De abundantie van Dauwbraam en Heelblaadjes is weinig veranderd.

Voorkomen moet worden dat Dauwbraam in gebied 1 te veel gaat overheersen.

Tabel 11 Dominee Abernathylaan veld 1			
Jaren	2020	2022	
Gewenste aandachtsoorten			
2	Dauwbraam	lf	lf
4	Frans Walstro		o
5	Heelblaadjes	la	ld
6	Mottenkruid		r5
Ongewenste aandachtsoorten			
7	Heermoes	lf	la
Totaal aantal soorten		53	84

Figuur 11 Dominee Abernathylaan gebied 1

Gebied 2

Figuur 12 Dominee Abernathylaan gebied 2 Zuidelijke deel

Figuur 13 Dominee Abernathylaan gebied 2 Het olifantenpadje dat gebied 2 in tweeën deelt.

Twee gewenste aandachtsoorten Dauwbraam en Duits viltkruid groeien in gebied 2. Duits viltkruid groeide op het Zuidelijke gedeelte vlak bij het fietspad met ca. 30 exemplaren, zie kaart 12. Op figuur 13 is te zien dat de bedekking van het zuidelijke deel minder is dan 100%.

Gebied 3

Dit gebied is de bedekking minder dan 100%. Hier zijn ook veel muizenholen. Bijenorchis, Frans walstro en Heelblaadjes zijn zowel in 2020 als in 2022 gevonden. Op kaart 12 zijn de vindplaatsen van Frans walstro en Mottenkruid aangegeven.

Gebied 4

Dit gebied is de berm van het fietspad en loopt tot de helling naar de Nedam. Deze helling is dicht begroeid met Dauwbraam, een goede schuilplaats voor konijnen. In de hele berm zijn keutels en graafsporen te zien, zie figuur 17. Langs het fietspad is minder begrazing door konijnen dan meer naar de helling toe. De begraasde delen hebben veel kale grond. De meest voorkomende soorten zijn Braam, Duizendblad, Heermoes, Hondsdraf, Hopklaver, Jakobskruid, Kleine leeuwentand en Smalle weegbree. De vegetatie is laag. Alleen Jakobskruid en de bloestengels van Gewoon biggenkruid, Klein streepzaad en Duizendblad steken er boven uit. Een klein stukje was gemaaid, zie figuur 18. Vlak bij de trap bij De Meernbrug is de bodem veel rijker en hoger. Hier komen soorten als Kompassla, IJle dravik, Vogelwikke, Raapzaad en Veenwortel voor.

Tabel 12 Dominee Abernathylaan veld 2			
Jaren		2020	2022
Gewenste aandachtsoorten			
2	Dauwbraam	lf	lf
3	Duits viltkruid		lf 30
Ongewenste aandachtsoorten			
7	Heermoes	la	lf
Totaal aantal soorten		53	78

Tabel 13 Dominee Abernathylaan veld 3			
Jaren		2020	2022
Gewenste aandachtsoorten			
1	Bijenorchis	s	x
2	Dauwbraam		o
4	Frans Walstro	lf	lf
5	Heelblaadjes	la	ld
Ongewenste aandachtsoorten			
7	Heermoes	lf	lf
Totaal aantal soorten		48	64

Figuur 14 Gebied 2 Duits viltkruid en kale grond 2022

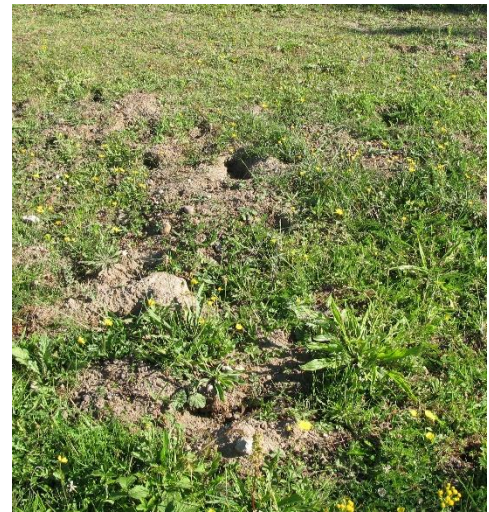
Figuur 15 Dominee Abernathylaan gebied 3

De abundantie van Dauwbraam is toegenomen. Verder zijn geen van de gewenste aandachtsoorten gevonden. Het aantal bloeiende soorten is groot in dit gebied.

Tabel 14 Dominee Abernathylaan veld 4			
Jaren		2020	2022
Gewenste aandachtsoorten			
2	Dauwbraam	lf	la
Ongewenste aandachtsoorten			
7	Heermoes	lc	ld
Totaal aantal soorten		55	57

Figuur 16 Dominee Abernathylaan gebied 4

Figuur 17 Dominee Abernathylaan gebied 4. Effect van de konijnen op de vegetatie.

Conclusie

De vegetatie is in 2022 vergeleken met 2020 weinig veranderd. Voor een trend zichtbaar wordt, zijn waarnemingen over meer jaren nodig.

De invloed van konijnen is gunstig om de vegetatie kort en bloemrijk te houden. Voor het behoud van de konijnen is de vegetatie van Dauwbraam op de helling tussen gebied 4 en de NEDAL noodzakelijk.

In de andere gebieden is het verstandig om Dauwbraam niet te dominant te laten worden.

Inzaaien is niet gewenst.

Figuur 18 Dominee Abernathylaan gebied 4. Deel gemaaid.